

Advokatforeningen

Justis - og beredskapsdepartementet
Postboks 8005, Dep.
0030 Oslo

Også sendt pr. e-post: lovavdelingen@jd.dep.no

Deres ref.:
201205578 ES BI
/SSA/bj

Dok. nr.: 144942

Saksbehandler: Trude Molvik

26.10.2012

Høring - Forslag til endring av definisjonen av når en handling er begått «offentlig» i straffeloven 1902 - ytringer mv. fremsatt på internett

1. Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 12.09.2012 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettsikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt Advokatforeningens forsvarergruppe og lovutvalget for sivilprosess og voldgift

Advokatforeningen avgir følgende høringsuttalelse:

2. Sakens bakgrunn

I flere av bestemmelsene i straffeloven 1902 er det et vilkår for straff at handlingen er begått "offentlig". Dette er også videreført i straffeloven 2005, dog slik at enkelte av de aktuelle bestemmelsene i straffeloven 1902 ikke er videreført i straffeloven 2005.

Definisjonen av "offentlig" er gitt i straffeloven 1902 § 7 og straffeloven 2005 § 10. I straffeloven 1902 § 7 er "trykt Skrift" et av de tre alternativene for når en handling anses forøvet "offentlig". I straffeloven 2005 § 10 er en handling også offentlig "når budskapet er fremsatt på en måte som

gjør den egnet til å nå et større antall personer". Derved vil definisjonen også omfatte budskap som fremsettes blant annet over åpne internettsider, i radio og på fjernsyn. Denne endringen er ment å fange opp den teknologiske utvikling, og den er ment å være nøytral med hensyn til formidlingsform og formidlingsmedium.

Ved Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 2. august 2012 om overtredelse av straffeloven § 140, kom ankeutvalget til at uttalelser som var kommet til uttrykk på internett (på en såkalt "blogg") ikke var å anse som fremsatt offentlig. På denne bakgrunn har departementet ønsket å utvirke en endring av straffeloven 1902 § 7, slik at den kommer i samsvar med straffeloven 2005 § 10.

I påvente av at straffeloven 2005 skal tre i kraft, vil en lovendring som den foreslåtte midlertidig føre til en viss utvidelse av straffansvaret, ettersom enkelte av de bestemmelser som i dag finnes i straffeloven 1902 ikke er foreslått videreført i straffeloven 2005.

3. Kommentarer til lovforslaget

Høyesteretts ankeutvalg har i avgjørelsen av 2. august 2012 med rette tydeliggjort og understreket kravet til klar hjemmel når det gjelder straffebudene og at straffbarheten klart må fremgå av loven.

Advokatforeningen er innforstått med den reelle begrunnelse for lovendringsforslaget slik den kommer til uttrykk i høringsnotatet pkt 5.1.

Det underliggende i forhold til § 7 er at man kan ha et utsagn som har et innhold som belegges med straff først når, og bare dersom, utsagnet er fremsatt offentlig. Advokatforeningen legger til grunn at det som er formålet med endringsforslaget er å ramme de tilfeller der utsagnets avgiver bruker en formidlingsmåte som direkte innebærer at et større antall personer kan nås som adressater, eksempelvis publisering ulike steder på internett.

De mer indirekte måter dette kan gjøres kjent på synes imidlertid også omfattet av ordlyden, eksempelvis om det har en form (e-post, brev, o.lign.) som gjør det enkelt å viderefordre selve utsagnet. Dette siste bør det etter Advokatforeningens mening avgrenses mot, idet det ellers vil ha liten mening å ha et vilkår om offentliggjøring.

Advokatforeningen vil derfor foreslå denne avgrensning presisert i lovteksten, og foreslår følgende formulering av § 7, annet ledd, siste punktum:

Består handlingen i fremsettelse av et budskap, er den også offentlig når den er fremsatt på en måte som gjør det egnet til og med formål om og nå et større antall personer.

Det er uheldig at en lovendring vil medføre en midlertidig utvidelse av straffeansvaret for en del straffebestemmelser etter straffeloven 1902, og som ikke er videreført i straffeloven 2005. Effekten av dette vil være at den foreslåtte endring vil være i strid med lovgivermeningen slik den er kommet til uttrykk ved vedtakelsen av straffeloven 2005. Dette vil være en utilsiktet og unødvendig effekt. Særlig gjelder dette fordi bakgrunnen for at bestemmelsene ikke er videreført i straffeloven 2005, i første rekke er hensynet til ytringsfriheten. Ved en eventuell lovendring i tråd med forslaget bør dette derfor søkes tydeliggjort i merknader til lovendringen og slik at påtalemyndigheten dermed ved vurdering av påtale i disse tilfellene, har en klar foranledning til å følge lovgivers intensjon slik den kommer til uttrykk i straffeloven 2005.

Advokatforeningen har ingen særlige merknader til departementets forslag når det gjelder det som fremkommer i høringsnotatets pkt. 5.2 om jurisdiksjon.

4. Oppsummering

Med den presisering i lovteksten som er redegjort for og foreslått ovenfor, slutter Advokatforeningen seg for øvrig til departementets forslag.

Vennlig hilsen

Erik Keiserud
leder

Merete Smith
generalsekretær